

Гродно - miasto znane z bogatych tradycji drukarskich.

Już w latach 1770-ch starosta grodzieński Antoni Tyzenhaus miał w Grodnie jedną z najlepszych drukarni w Rzeczypospolitej a także bardzo dobrą słowolitnie, gdzie odlewano litery. W połowie XIX wieku zaczęły pojawiać się w Grodnie przedsiębiorstwa o ciekawej nazwie - typolitografie, na których pomiędzy innym można było drukować litografie. A w 1879 roku pierwszą własną typolitografię założyli przedstawiciele zamożnej mieszczańskiej rodziny Łapinych. Drukowano tam kolorowe etykiety, reklamy i paczki do papierosów.

W 1923 roku bracia Aleksander i Abram Łapiny rozszerzyli swoją działalność i rozpoczęli produkcję kart do gry. Od tego roku ich przedsiębiorstwo miało nazwę Pierwsza Krajowa Fabryka Kart do Gry. Karty były wysokiej jakości, wykorzystywano ich do gry w skata, pokera, wista. Drukowano karty tak zwane pruskie, ludowe, reńskie, a także powstała unikalna talia z królami Rzeczypospolitej.

Jesienią 1939 fabryka została znacjonalizowana, jej właściciele zginęli w grodzieńskim getcie. Fabryka istniała dalej i pod koniec lat 1940-ych była jedynym na Białorusi przedsiębiorstwem kolorowego druku. Istniała go aż do 1993 roku.



Hrodna is a city famous for its printing traditions. As early as 1770's Antoni Tyzenhaus, who was its warden, took possession of quite a good publishing house, which was considered to be one of the best letter foundries on the territory of the former Polish-Lithuanian Commonwealth. In the middle of the 19th century there began to appear enterprises with an uncommon name – typolithographies, whose main characteristic feature was the possibility to print lithographs. In 1879 the members of a wealthy lower middle class family of the Lapins founded the first private typolithography. The owner's name was Solomon Lapin. The typography mainly printed cigarette labels, coloured advertisements and others.

In 1923 brothers Alexander and Abraham Lapin expanded their business and began to produce playing cards, which allowed them to rename their lithography into “First state playing card factory”. The cards were of high quality and were used for playing such games as skat, bridge, poker and whist. At the Lapin brothers' factory they printed folk, Venitian and Rhenish cards. A unique deck depicting real kings was designed there as well.

In the autumn of 1939 the Lapin brothers' factory was nationalized and its owners died at Hrodna's ghetto. The typography was repurposed and started producing agitational materials instead. Until the early 1950's the factory in Hrodna was the only colour printing enterprise in the whole Soviet Belarus. It existed until 1993.

W 2017 roku za odrodzenie kart Łapinych wzięła się rodzina Jankowskich wraz z twórczym stowarzyszeniem „A-cztery”.

Karty były własnoręcznie odmalowane na podstawie fragmentów oryginalnej talii. Na okładce talii można zauważyć elementy, zapożyczone bezpośrednio z produkcji fabryki Łapinych: logo, winiet, czcionkę.

Talia „królewska”, którą teraz trzymacie w rękach, jest wyjątkowa, ponieważ została zaprojektowana i drukowana tylko w Grodnie. Są to jedyne karty, gdzie króle odzwierciedlają postaci polskiej i białoruskiej historii - Jana Sobieskiego, Kazimierza Wielkiego, Zygmunta Augusta i Stefana Batorego. Więcej informacji na temat kart i historii fabryki Łapinych można przeczytać na stronie internetowej a4games.by a także na stronie harodnia.com.

Nad odnowieniem talii pracowali Anton Jankowski (kierownik zespołu), Anastasia Jankowska (artysta), Andrzej Waszkiewicz (historyk), Anna Lipczanska (redaktor), Ruslan Kulewicz (dziennikarz), Ksenia Buiwid (tłumaczenie na język angielski). Pragniemy wyrazić wdzięczność wszystkim, którzy wspierali wydanie tych kart.

In 2017 the Yankouski family together with “A4” creative group took up the restoration of the Lapins' playing cards. They were drawn by hand and restored basing on the original deck fragments. On the pack one can see design features that were borrowed directly from the production of the Lapins' factory: the logo, vignette and lettering.

The deck “with kings” that you are holding in your hands now is unique, because it was originally designed and printed only in Hrodna. These are the only cards on which the kings represent real historical characters of Polish and Belarusian heritage - John Sobieski, Casimir III the Great, Sigismund II Augustus and Stephen Bathory. You can get more information about the cards and the history of the Lapins' factory on our site a4games.by and harodnia.com.

The team that worked on the restoration of the deck: Anton Yankouski (project supervisor), Anastasiya Yankouskaya (artist), Andrei Vashkievich (historian), Hanna Lipchanskaya (editor), Ruslan Kulievich (journalist), Kseniya Buiwid (English translation). We would like to thank everyone who supported the publication of the cards.



Гародня – горад, вядомы багатымі друкарскімі традыцыямі. Яшчэ ў 1770-х гг. гарадзенскаму старасту Антонію Тызенгаўзу дасталася досыць добрая друкарня, якая лічылася адной з лепшых словалітняў на землях былой Рэчы Паспалітай. У сярэдзіне XIX стагоддзя ў Гародні пачалі ўзнікаць прадпрыемствы з цікавай назвай – тыпалітаграфія, галоўнай асаблівасцю якіх з'яўлялася магчымасць друкавання літаграфій. А ў 1879 годзе першую ўласную тыпалітаграфію заснавалі прадстаўнікі зможнай мяшчанскай сям'і Лапіных. Яе ўладальнікам быў Саламон Лапін. Тыпаграфія друкавала галоўным чынам этыкеткі для цыгарэт, каляровыя рэкламныя аб'явы і інш.

У 1923 годзе браты Аляксандр і Абрам Лапіны пашырылі сваю справу і пачалі вырабляць ігральныя карты, што дазволіла ім перайменаваць сваю літаграфію ў „Першую краёвую фабрыку ігральных карт”. Карты былі высокай якасці, іх выкарыстоўвалі для гульні ў скат, брыдж, покер, вiст. На фабрыцы братоў Лапіных друкавалі карты народныя, венскія, рэйнскае, а таксама тут была распрацавана ўнікальная калода з выявамі сапраўдных каралёў.

Восенню 1939 года фабрыка братоў Лапіных была нацыяналізавана, а яе гаспадары загінулі ў гарадзенскім гета. Друкарню пераарыентавалі на выраб прапагандысцкіх матэрыялаў. Да пачатку 1950-х гадоў літаграфія (фабрыка) ў Гародні была адзіным у Савецкай Беларусі прадпрыемствам каляровага друку. Праіснавала яна да 1993 года.

У 2017 годзе за аднаўленне ігральных картаў Лапіных узялася сям'я Янкоўскіх разам з творчым згуртаваннем „А-чатыры”. Карты былі ўласнарач адмалёваны і адноўлены на аснове фрагментаў арыгінальнай калоды. На каробцы можна заўважыць элементы дызайну, запазычаныя непасрэдна з прадукцыі фабрыкі Лапіных: лагатып, віньеткі, шрыфтавыя кампазіцыі.

Калода “з каралямі”, якую вы зараз трымаеце ў руках, унікальная, таму што яна была распрацавана і друкавалася толькі ў Гародні. Гэта адзіныя карты, дзе каралі адлюстроўваюць гістарычных асобаў польскай і беларускай гісторыі – Яна Сабескага, Казіміра Вялікага, Жыгімонта Аўгуста і Стэфана Баторыя. Больш падрабязна пра карты і гісторыю фабрыкі Лапіных можна пачытаць на сайце a4games.by і harodnia.com.

Над аднаўленнем калоды працавалі:

- Антон Янкоўскі (кіраўнік праекту),
 - Наста Янкоўская (мастак),
 - Андрэй Вашкевіч (гісторык),
 - Ганна Ліпчанская (рэдактар),
 - Руслан Кулевіч (журналіст),
 - Ксенія Буйвід (пераклад на ангельскую).
- Хочацца выказаць словы падзякі ўсім, хто падтрымаў выданне карт.



♥ Казімір Вялікі ♥
король польскі
1333—1370



♦ Жыгімонт Аўгуст ♦
вялікі князь літоўскі
1548-1572



+ Стэфан Баторы +
король польскі
і вялікі князь літоўскі
1576—1586



◆ Ян III Сабескі ◆
король польскі
і вялікі князь літоўскі
1674—1696